

Vimmerby
kommun

Kultur- och fritidsförvaltningen
Biblioteket

Biblioteksplan 2015-2018

Vimmerby kommun

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
1 BAKGRUND OCH SYFTE	3
2 MÅLDOKUMENT FÖR BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN.....	3
2.1 BIBLIOTEKSLAGEN	3
2.2 SKOLLAGEN	3
2.3 UNESCO'S MANIFEST	4
2.4 KULTURSTRATEGIN.....	4
2.5 KULTURPLAN FÖR KALMAR LÄN	4
3 NUVARANDE BIBLIOTEKSVERKSAMHET I KOMMUNEN	5
3.1 FOLKBIBLIOTEK	5
3.2 BIBLIOTEKET I GULLRINGEN	7
3.3 GRUNDSKOLEBIBLIOTEKEN.....	7
3.4 GYMNASIEBIBLIOTEKET	8
3.5 BIBLIOTEKET PÅ ASTRID LINDGRENS NÄS	8
4 MÅL OCH UTVECKLINGSBEHOV.....	9
4.1 FOLKBIBLIOTEK	9
4.2 SKOLBIBLIOTEKEN	10
4.3 BIBLIOTEKET PÅ ASTRID LINDGRENS NÄS	11
5 HANDLINGSPLAN OCH REVIDERING	11

1 Bakgrund och syfte

Enligt bibliotekslagen ska alla kommuner i Sverige ha en biblioteksplan och våren 2007 antog kommunfullmäktige den första biblioteksplanen för Vimmerby kommun. Den har sedan reviderats våren 2011 och revideras nu för andra gången.

En utvärdering av den förra biblioteksplanen finns som bilaga.¹

Biblioteksplanen ska ge en samlad bild av all biblioteksverksamhet i kommunen, förutom inom folkbiblioteksverksamheten även inom utbildning, omsorg, vård och näringsliv.

Den ska innehålla en analys av invånarnas biblioteksbehov och visa hur man på bästa sätt ska kunna tillgodose det. Den ska också innehålla en strategi för framtiden.

Remissinstanser har varit barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden, pensionärsrådet, tillgänglighetsrådet, ungdomsrådet, barnkulturgruppen, Astrid Lindgrens Näs och partigrupperna i kommunfullmäktige.

Kommuninvånarna har kunnat läsa förslaget och lämna synpunkter på bibliotekets hemsida.

2 Måldokument för biblioteksverksamheten

2.1 Bibliotekslagen²

Bibliotekslagen säger att varje kommun ska ha folkbibliotek, som är tillgängliga för alla.

Utlånen ska vara avgiftsfria.

Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning och främja litteraturens ställning.

Prioriterade grupper ska vara personer med funktionsnedsättning och de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska.

Folkbiblioteken ska också särskilt uppmärksamma barn och ungdomar för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

I lagen står också att varje kommun ska ha en biblioteksplan.

2.2 Skollagen³

I skollagen sägs att eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Skolinspektionen skriver på sin hemsida mer om hur lagen ska tolkas.⁴

¹ Bil 1.

² [SFS 2013:801](#)

³ [SFS 2010:800](#)

⁴ [Skolbibliotek - Skolinspektionen](#)

2.3 Unescos manifest⁵

Unesco har tillsammans med IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) utarbetat flera manifest för att tydliggöra de principer och värdegrunder som bibliotekens verksamhet baseras på.

I Folkbiblioteksmanifestet står att folkbibliotekets huvuduppdrag är att verka för information, läskunnighet, utbildning och kultur.

Biblioteket ska stimulera barns läsning, verka för kulturell mångfald och garantera alla medborgares tillgång till all sorts samhällsinformation.

I Skolbiblioteksmanifestet står att skolbiblioteket ska stödja och stärka de utbildningsmål som anges i skolans mål och läroplaner, främja läsning och ge eleverna övning i att värdera och använda information.

2.4 Kulturstrategin⁶

I kommunens kulturstrategi, som antogs av kommunfullmäktige 2014, står som ett mål att ”Litteraturens roll ska stärkas och det läsfrämjande arbetet utvecklas i skolan och genom biblioteket.”

2.5 Kulturplan för Kalmar län⁷

Enligt länets kulturplan ska Regionförbundet arbeta läsfrämjande tillsammans med kommunbiblioteken, utveckla bibliotekens roll som mötesplats och samverka med bibliotek och föreningsliv vid mottagande av nyanlända och asylsökande.

⁵ Bibliotekens internationella manifest
<http://www.biblioteksforeningen.org/material/bibliotekens-internationella-manifest/#more-17016>

⁶ <http://www.vimmerby.se/PageFiles/320/Kulturstrategin%202015-2018.pdf>

⁷ http://www.vimmerby.se/PageFiles/2443/Kulturplan%202015_2017_antagen%20st141023.pdf

3 Nuvarande biblioteksverksamhet i kommunen

I Vimmerby kommun finns flera olika sorters bibliotek. För allmänheten finns det kommunala folkbiblioteket och biblioteket i Gullringen, som drivs av Gullringens bygdeförening. På skolorna finns skolbibliotek för elever och lärare. Dessutom finns ett bibliotek på Astrid Lindgrens Näs. Vimmerby folkhögskola, som drivs av landstinget, har ett eget bibliotek.

3.1 Folkbibliotek

I dag finns ett huvudbibliotek i Vimmerby och filialer i Storebro och Södra Vi. Huvudman för dessa bibliotek är kultur- och fritidsnämnden.

Huvudbiblioteket är öppet 44 tim/vecka, Storebro och Södra Vi 5 tim/vecka. Under sommaren minskas öppettiderna på alla enheter.⁸

Boende i Tuna och Rumskulla har sedan 2011 kunnat beställa böcker från huvudbiblioteket och hämta dem i de lokala livsmedelsaffärerna. I och med att affären i Rumskulla lades ner 2014 finns den här tjänsten nu enbart i Tuna.

3.1.1 Lokaler

Huvudbiblioteket ligger väl placerat centralt och lättillgängligt i Vimmerby och lokalerna svarar mot behoven för ett bibliotek med den verksamhetsomfattning, som vi har i Vimmerby.

Filialen i Södra Vi ligger väl till för allmänheten och är rymlig och trevlig.

Filialen i Storebro är också centralt placerad i samhället, men är liten och rätt sliten och skulle behöva rustas upp.

3.1.2 Medier

För att biblioteket på bästa sätt ska tillgodose kommuninnevånarnas behov av böcker och andra medier, finns en medieplan⁹, som revideras tillsammans med biblioteksplanen varje mandatperiod. I planen görs en bedömning av behoven på de olika ämnesavdelningarna. Med hjälp av detta planeras gallring och inköp.

3.1.3 Biblioteksdatasystem

Biblioteket har biblioteksdatasystemet Book-IT. Alla bibliotek i länet har samma system och använder samma server, vilket underlättar samarbete mellan kommunerna i länet. För närvarande pågår en diskussion om att ytterligare samordna länets bibliotek genom en gemensam kontoorganisation. Då skulle man kunna söka gemensamt i alla länets bibliotekskataloger och använda samma lånekort på alla biblioteken. Det skulle även underlätta lån mellan biblioteken.

3.1.4 Hemsida

På bibliotekets hemsida finns, förutom information om biblioteksverksamheten, möjlighet att söka i bibliotekskatalogen och att beställa och låna om böcker. Genom hemsidan har man tillgång till

⁸ Se bil 2 för statistik om biblioteksverksamheten!

⁹ Se bil 3.

biblioteket hela dygnet.

2014 flyttades hemsidan till en ny plattform, Arena, vilket möjliggör en mycket tillgänglig och informationsrik sida.

3.1.5 Datorer

På biblioteken i Vimmerby finns 10 datorer för allmänheten, varav 8 på huvudbiblioteket och en på vardera filialen i Storebro och Södra Vi. Sju av datorerna på huvudbiblioteket kan användas för surfning på Internet. Dessutom finns en dator enbart för katalogsökning.

På huvudbiblioteket finns också ett trådlöst nätverk för den, som hellre tar med sig sin egen dator. En surfplatta finns till utlån för barn på huvudbiblioteket. Den får endast användas i bibliotekslokalerna.

3.1.6 Barn- och ungdomsverksamhet

Barn- och ungdomsverksamheten är väl utvecklad i kommunen.

Barnbibliotekarien sitter med i den samarbetsgrupp med representanter för skolan, kulturskolan och biblioteket, som arbetar med kommunens kulturgaranti för barn och ungdomar.

Hon ansvarar för de teater-, dans- och musikföreställningar, som ordnas för alla barn från förskoleåldern till och med gymnasiet och som ingår i kulturgarantin.

Det finns ingen samordnare med ansvar för arbetet med kulturgarantin och att ordna programmen tar mycket av barnbibliotekariens tid. Det innebär att hennes tid att arbeta med barnbiblioteksfrågorna minskar.

En tjänst som samordnare av arbetet med kulturgarantin vore därför önskvärd.

3.1.7 Människor med särskilda behov¹⁰

Människor, som har svårt att själva ta sig till något av kommunens bibliotek, får regelbundet besök av biblioteket. I dag finns 80 sådana boken kommer-låntagare.

Den som har en läsnedsättning, har möjlighet att låna talböcker, så kallade Daisy-böcker.

Biblioteket kan även hjälpa till att ladda ner böcker till minneskort eller registrera låntagare hos Myndigheten för tillgängliga medier (MTM), varifrån de sedan själva kan ladda hem böcker.

Dessutom finns lättlästa böcker och böcker med stor stil.

På de olika boendena för äldre och för människor med särskilda behov finns tillgång till den lokala dagstidningen, men inga större bokbestånd.

Samarbetet mellan socialförvaltningen och folkbiblioteket skulle kunna utökas. Särskilt funktionsnedsatta borde få ökad tillgång till böcker och aktiviteter på biblioteket.

För låntagare med annat modersmål än svenska finns böcker på en mängd språk, dels sådana som biblioteket köper in och dels depositioner från andra bibliotek.

Alla bibliotekslokaler är tillgängliga för rullstolsburna.

3.1.8 Vuxenstuderande

Huvudbiblioteket är studiebibliotek för kommunens vuxenstuderande och har ett nära samarbete med Vimmerby lärcenter, som omfattar komvux, grundvux, sårsvux, SFI samt högskoleprogram

¹⁰ Se bil 4.

och fristående högskolekurser på distans.

Studenter vid olika högskolor och universitet, som bor i kommunen, utnyttjar också vårt bibliotek. På huvudbiblioteket har de tillgång till arbetsplatser med datorer och nättjänster, som biblioteket abonnerar på. De kan också använda egna datorer och koppla upp sig mot bibliotekets trådlösa nätverk.

Biblioteket erbjuder även handledning i informationssökning och hjälp att genom inköp eller fjärrlån få tillgång till den kurslitteratur de studerande behöver.

3.1.9 Släktforskare

För kommunens släktforskare finns tillgång till olika databaser med material för släktforskning.

3.1.10 Företagarna

I dag finns ingen biblioteksverksamhet särskilt riktad mot kommunens företagare, men biblioteket hjälper till med de frågor som inte kräver särskilda databasresurser eller särskild kompetens.

3.1.11 Programverksamhet

Sedan 2015 finns av besparingsskäl ingen regelbundet återkommande programverksamhet för vuxna på biblioteket.

3.2 Biblioteket i Gullringen

Gullringens bibliotek och bygdekontor ägs och drivs av Gullringens bygdeförening. Det ligger centralt vid torget i samhället.

Biblioteket har ett blandat bokbestånd samt lokala skrifter och dokumentationer. Det kompletteras med depositioner från Vimmerby bibliotek. Det finns två internetuppkopplade datorer för allmänheten och ett samlingsrum där man har programverksamhet med lokal anknypning.

Man har öppet 13,5 tim/vecka.

3.3 Grundskolebiblioteken

Ansvarig för biblioteksverksamheten på grundskolan är barn- och utbildningsnämnden. Alla skolorna i kommunen har bibliotek.¹¹

Alla biblioteken, utom det i Djursdala, som inte är datoriserat, använder biblioteksdatasystemet Dantek BiblioMatik. I Rumskulla där systemet inte uppgraderats är det fortfarande Dos-baserat och saknar möjlighet till support.

Astrid Lindgrens skola och Vimarskolan har tillsammans en fackutbildad bibliotekarie, som arbetar 50% på vardera skolan. Den tiden räcker inte för att bibliotekarien ska vara den resurs för elever och lärare som krävs för att skollagens skrivningar ska kunna uppfyllas.

På ytterskolorna ligger ansvaret för biblioteken på lärare eller fritidspedagoger.

Bokbeståndet, särskilt av fackböcker, är genomgående dåligt med få och ofta inaktuella böcker. Varje skola har 4000 kr plus 80 kr/elev i budget per år till biblioteket. Ofta används dessa pengar till allt i biblioteket, förutom medier också till bland annat biblioteksdatasystemet. Detta urholkar

¹¹ Se bil 1 för uppgifter om elevantal etc.

medieanslaget och resulterar i skolbibliotek, som inte går att använda i undervisningen. Tillgången till digitala resurser är också dålig. Man abonnerar på få databaser, till exempel har man inte Nationalencyklopedien digitalt.

På Vimarskolan är biblioteket delat på två lokaler, en för låg- och mellanstadiet och en för högstadiet. Detta har flera nackdelar. Elever i olika åldrar kan ha behov och nytta av samma böcker och det är dessutom svårarbetat och opraktiskt för bibliotekarien. Tillgängligheten minskas också av att bibliotekarien ska vara i två lokaler.

Biblioteket saknar studieplatser för högstadieeleverna. En ombyggnation av biblioteket pågår dock vilket bör göra att problemen åtgärdas.

3.4 Gymnasiebiblioteket

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för biblioteket på Vimmerby gymnasium.

Biblioteket ligger centralt placerat i skolan och det finns gott om plats för både enskilda studier och grupparbeten.

Beståndet av böcker och tidskrifter är bra och biblioteket erbjuder också möjligheter att söka information i olika databaser, bland annat Nationalencyklopedin, som lärarna kan använda även hemifrån.

På biblioteket finns sju internetkopplade datorer och en dator för katalogsökning. Dessutom har alla elever en egen bärbar dator. Folkbibliotekets biblioteksdatasystem, Book-IT, används även av gymnasiebiblioteket. Den gemensamma katalogen underlättar lån mellan enheterna.

Biblioteket bemannas av en utbildad bibliotekarie på heltid och en assistent på lönebidrag 10 tim/vecka. Det är öppet hela skoldagarna. Bibliotekarien hinner inte med att arbeta så aktivt mot elever och lärare, som skulle behövas för att tillgodose behoven.

3.5 Biblioteket på Astrid Lindgrens Näs

Huvudman för verksamheten är det kommunala bolaget Kulturkvarteret Astrid Lindgrens Näs AB.

Biblioteket ska vara ett specialbibliotek om Astrid Lindgren och närliggande ämnen. Man har både böcker och andra medier, som filmer och ljudinspelningar.

Bibliotekarietjänsten är vakantsatt sedan 2013. Detta innebär att verksamheten i stort sett ligger nere för närvarande. Ingen aktuell litteratur har köpts in och katalogiserats de senaste åren.

Biblioteket ska vara kärnan i forskningscentret på Astrid Lindgrens Näs, men för att vara det måste bibliotekarietjänsten återbesättas, eventuellt i samarbete med folkbiblioteket.

4 Mål och utvecklingsbehov

I det följande anges mål för de olika delarna i kommunens biblioteksverksamhet och vilka utvecklingsbehov som finns för att de ska uppnås.

I de årliga handlingsplaner, som ska göras utifrån biblioteksplanen, bestäms vad som kan göras varje år.

4.1 Folkbiblioteket

Mål

- Biblioteket ska vara en plats för alla kommuninvånare och ha ett rikt utbud av media för olika behov och olika grupper. Det ska finnas anpassade medier för dem, som behöver sådana.
- Biblioteket ska arbeta utåtriktat och sprida information om sin verksamhet och dess innehåll.
- Biblioteket ska arbeta läsfrämjande för att utveckla barns språk och ge dem tillgång till böcker och andra medier.
- Biblioteket ska vara ett studiebibliotek för kommunens vuxenstuderande på alla nivåer. Det ska hjälpa till med behovet av litteratur och vara en bra studiemiljö. De studerande ska erbjudas handledning i informationssökning.
- Kommunens biblioteksverksamhet ska vara tillgänglig för alla.
- Biblioteket ska vara en viktig plats för integration av invandrarna i kommunen.
- Alla ska ha tillgång till biblioteksservice inom rimligt avstånd från hemmet.
- Hemsidan ska vara väl utbyggd för att ge service dygnet runt.
- Biblioteket ska erbjuda program i olika former för såväl barn och ungdomar, som vuxna.
- Biblioteket ska ha ett väl utvecklat samarbete med andra förvaltningar inom kommunen.

Utvecklingsbehov

- Intensifiera det läsfrämjande arbetet riktat mot vuxna.
- Barnbibliotekarien avlastas arbetet med kulturgarantin för att kunna arbeta läsfrämjande med barn och ungdomar.
- Upprustning av filialen i Storebro.
- Förändring och förbättring av ungdomsavdelningen.
- Utveckla samarbetet med barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen.

- Utökad biblioteksservice med en bokbuss, som kan besöka såväl de små orterna, som daghem, skolor, boken kommer-låntagare och enstaka hushåll, som ligger avsides. I och med att filialer lagts ned eller minskat sin öppettid har behovet av en bokbuss ökat.
- Utredda möjligheterna att börja med meröppet på filialerna.
- Ett ökat samarbete med affärer och andra allmänna verksamheter, så att de boende utanför kommunens tätorter kan beställa böcker från huvudbiblioteket som hämtas och lämnas där de bor.
- Delta i utvecklingen av Book-IT mot en gemensam kontoorganisation för länet.
- Återuppta programverksamheten för vuxna.

4.2 Skolbiblioteken

Mål

Skolbiblioteken ska vara integrerade i undervisningen och vara en aktiv resurs för elever och lärare. De ska ge utbildning i hur man söker och värderar information. De ska också utveckla barns och ungdomars läslust.

Utvecklingsbehov

- En fackutbildad bibliotekarie på varje grundskoleområde, placerad på Vimarskolan respektive Astrid Lindgrens skola, men med ansvar för verksamheten på alla skolbibliotek i området.
- Öka anslaget till skolbiblioteken och ta hänsyn till att förutom medier, ska det räcka även till biblioteksdatasystemet och annat som krävs för att biblioteket ska fungera i undervisningen.
- En särskild satsning på inköp av aktuell facklitteratur till alla grundskolebiblioteken.
- Utredda möjligheten att flytta över ansvaret för skolbiblioteken från barn- och utbildningsnämnden till kultur- och fritidsnämnden.

4.3 Biblioteket på Astrid Lindgrens Näs

Mål

Biblioteket ska vara ett specialbibliotek om Astrid Lindgren och närliggande ämnen och rikta sig mot såväl forskare som en intresserad allmänhet.

Utvecklingsbehov

- Tillsätta den vakanta bibliotekarietjänsten.
- Bygga upp bibliotekets samlingar av böcker och andra medier.
- Tillgängliggöra samlingarna genom digitalisering.
- Bättre antikvariska kunskaper.

5 Handlingsplan och revidering

Utifrån biblioteksplanen upprättas årliga handlingsplaner.

Planen utvärderas och revideras inför varje ny mandatperiod och antas av den nya kommunfullmäktigeförsamlingen.

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för att handlingsplaner görs och utvärderas och reviderar planen.

Bil. 1 Utvärdering av biblioteksplan 2012 – 2015

Under perioden gjordes årliga handlingsplaner och en del av de utvecklingsbehov, som angavs i planen har åtgärdats. En del behov kvarstår och några är inte längre aktuella.

Utvärderingen av respektive punkt är kursiverad.

4.1 Folkbiblioteket

Utvecklingsbehov

- Övergång till klassifikationssystemet Dewey.
Bytet av klassifikationssystem i landet går långsamt och mycket få folkbibliotek har ännu genomfört förändringen. Vi avvaktar till dess länets bibliotek kan samarbeta runt detta.
- Införande av RFID-system.
Systemet har införts.
- Ny, mer användarvänlig, plattform för hemsidan.
Hemsidan ligger nu på Arena.
- Katalogdatorer till filialerna i Storebro och Södra Vi.
Finns fortfarande inte.
- Upprustning av filialen i Storebro.
Har påbörjats.
- Hitta former för samarbeten med andra förvaltningar, i första hand barn- och utbildningsförvaltningen och om omsorgsförvaltningen.
Samarbetet med omsorgsförvaltningen har stärkts.
- Utveckla ett samarbete med folkhögskolan.
Kontakter har tagits, men något organiserat samarbete har inte påbörjats.
- Utökad biblioteksservice med en bokbuss, som kan besöka såväl de små orterna, som daghem, skolor, boken kommer-låntagare och enstaka hushåll, som ligger avsides. I och med att filialer lagts ned eller minskat sin öppettid har behovet av en bokbuss ökat.
Ingen bokbuss finns ännu i kommunen.
- Ett ökat samarbete med affärer och andra allmänna verksamheter, så att de boende utanför kommunens tätorter kan beställa böcker från huvudbiblioteket och lämna dem där de bor.
Inga nya bok-i-butik-ställen har etablerats. Affären i Rumskulla har upphört och för närvarande finns bara ett samarbete med affären i Tuna.
- Delta i utvecklingen av Book-IT mot en gemensam kontoorganisation för länet.
Har ännu inte genomförts.
- Ökat anslag för att öka kvaliteten på programmen för vuxna.
Inga ökade anslag. 2015 lades programverksamheten för vuxna ner.

4.2 Skolbiblioteken

Utvecklingsbehov

- En fackutbildad bibliotekarie på varje skolområde, placerad på Vimarskolan respektive Astrid Lindgren-skolan, men med ansvar för verksamheten på alla skolbibliotek i området. Dessa tjänster är en förutsättning för att flera av följande punkter ska kunna genomföras.
Fortfarande endast en halvtid bibliotekarie på vardera skolan.
- Byte av biblioteksdatasystem i Tuna och Frödinge, så att alla grundskolebiblioteken använder samma system (Dantek BiblioMatic) och en uppgradering av systemet i Rumskulla. Dantek BiblioMatic är anpassat till skolbiblioteksverksamhet och skulle även underlätta samarbetet mellan skolorna.
Tuna och Frödinge har fått Dantec BiblioMatic. Rumskullas system har inte uppgraderats.
- En särskild satsning på inköp av aktuell facklitteratur till alla grundskolebiblioteken.
Någon sådan satsning har inte gjorts.
- Möjlighet för eleverna att i alla skolbibliotek själva kunna söka i katalogen och ha möjlighet att söka på internet och i de databaser, som skolan abonnerar på.
Fortfarande är skolbiblioteken dåligt utrustade för detta.
- En översyn av grundskolebiblioteken, så att de, som i dag inte är det, blir bättre anpassade till sin uppgift. T ex ska det finnas arbetsplatser för eleverna på alla skolbibliotek.
Någon sådan översyn har inte gjorts.
- Inrättande av ett biblioteksråd på Astrid Lindgrens skola och Vimarskolan. Rådet skulle bestå av representanter för elever och lärare, som tillsammans med skolbibliotekarien tar upp frågor och problem, som måste lösas för att biblioteket ska fungera bra för elever och personal.
Biblioteksråd har inrättats på Vimarskolan, men inte på Astrid Lindgren-skolan.
- Ytterligare fackutbildad bibliotekarie eller biblioteksassistent på gymnasiet.
Ingen ny personal har anställts.

4.3 Kulturkvarteret Astrid Lindgrens Näs – biblioteket

Utvecklingsbehov

- Några bärbara datorer till användning för besökare.
Har inte införskaffats.
- Elektroniska dokument i samlingen för att tillgängliggöra dessa.
Finns ännu inte.
- Mera samarbete med universitet och högskolor.
Utökas kontinuerligt.
- Internationellt samarbete, bland annat via ALMA och Bologna Book Fair.
Utvecklas kontinuerligt.
- Bättre antikvariska kunskaper.
Behovet kvarstår.
- Mera fokus på arkiv och föremålssamling.
Utvecklas.

Bil 2. Statistik

Invånarantal¹²

I hela kommunen bor 15 287 personer.

Tätorter	
Vimmerby	7 871
Södra Vi	1 150
Storebro	982
Gullringen	520
Frödinge	389
Tuna	209

Biblioteksstatistik

Vad kännetecknar attraktiva bibliotek?

Genom en regressionsanalys av biblioteksstatistiken i Sverige visar det sig att efterfrågan på bibliotekstjänster till stor del kan förklaras av driftskostnaderna för biblioteken i kommunerna. Att satsa större resurser på biblioteksverksamheten verkar helt enkelt vara den viktigaste vägen till högre efterfrågan på bibliotekens tjänster enligt regressionsanalysen.

*Niclas Lindberg
Generalsekreterare för Svensk Biblioteksförning*

Kommunbiblioteket¹³

Utlån och besök 2013	
Utlån/inv	6,7 (riket 6,9, länet 8,8)
Barnbokslån/barn 0-14 år	16,3 (riket 17,6, länet 26,3)
Aktiva låntagare/inv	0,29 (riket 0,28, länet 0,31)
Antal besök/inv	6,1 (riket 6,7, länet 6,5)

¹² 31 december 2013

¹³ [Folkbibliotek2013 nyckeltalstabeller](#)

Resurser 2013	
Antal bemannade serviceställen/ 1 000 inv	0,07 (riket 0,12, länet 0,19)
Antal årsverken/ 1 000 inv	0,52 (riket 0,48, länet 0,61)
Total driftskostnad/ inv	451 kr (riket 412 kr, länet 475 kr)
Mediakostnad/ inv	78 kr (riket 44 kr, länet 59 kr)

Skolbiblioteken

Antal elever läsåret 2014/2015¹⁴	
Astrid Lindgrens skola	519
Södra Vi	120
Djursdala	28
Brännebro	44
Rumskulla	32
Vimarskolan	627
Frödinge	103
Tuna	40
Storebro	73
Gymnasiet	503

¹⁴ Uppgifter från Barn- och ungdomsförvaltningen.

Vimmerby
kommun

Kultur- och fritidsförvaltningen
Biblioteket

Medieplan för Vimmerby bibliotek 2015 - 2018

Bilaga 3

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	17
INLEDNING	18
MEDIEURVAL	19
RIKTLINJER FÖR MAGASINERING	20
RIKTLINJER FÖR GALLRING.....	21
NULÄGESANALYS OCH PRIORITERING PÅ VÅRA AVDELNINGAR	
AVDELNING A - E.....	22
AVDELNING E - J	23
AVDELNING K - N.....	24
AVDELNING O - Q.....	25
AVDELNING R - V.....	26
AVDELNING X - SKÖNLITTERATUR.....	27
AVDELNING UTLÄNDSKA SPRÅK	
” VIDEO/DVD	29
” FJÄRRÅN	29

Inledning

Medieplanen ska ligga till grund för inköp, gallring och magasinering av våra media.

Med medieplanens hjälp vill vi skapa ett mediebestånd som på bästa sätt täcker kommuninvånarnas behov.

Medieplanen är tänkt att vara ett redskap i det dagliga arbetet med media. Planen måste ses över med jämna mellanrum och skall revideras samtidigt som biblioteksplanen.

Statistikuppgifter för hela beståndet tas ut årligen för att kunna följa upp antal nyförvärv, utlån och gallring.

Den statistik som ligger till grund för planen tas inte upp i dokumentet. Uppgifterna finns tillgängliga för all bibliotekspersonal i delad mapp, samt i pärmar hos medieansvarig. Där finns uppgifter om beståndets ålder, cirkulationstal m.m.

Medieurval

Vimmerby biblioteks utbud bör i stor utsträckning spegla våra låntagare och det som efterfrågas. I inköpsansvarigs ansvar ligger att ta ställning till vad som i sin helhet ska finnas på hyllorna sett utifrån kvalitet, saklighet och variation. Media med rasistisk eller på annat sätt diskriminerande vinkel bör inte förekomma, inte heller spekulativt våld. Kontroversiella ämnen ska belysas från olika sidor.

Det ska finnas ett representativt urval av svensk och översatt skönlitteratur. Både äldre och nyare, enklare och mer avancerad.

Facklitteratur ska omfatta alla ämnesområden och innehålla såväl grundläggande litteratur som mer avancerad.

Bibliotekets lokalsamling skall vara så komplett som möjligt och vi bör köpa titlar både till utlån och som referensexemplar. Den lokalkännedom som finns hos vår personal skall tas tillvara.

Inköpsförslag från låntagare skall tas upp på närmaste bokmöte. Vi vill ha ett aktivt bokbestånd som används så mycket som möjligt, därför ska hänsyn tas till efterfrågan.

Huvudbiblioteket skall ha det mest kompletta beståndet. Filialerna kan profilera sig utifrån de intressen som finns lokalt. Alla bibliotek skall dock ha ett bra urval av barn- och ungdomslitteratur.

Dagstidningar ska i möjligaste mån representera olika delar av Sverige och olika politiska inriktningar.

Biblioteket skall tillhandahålla ett brett utbud av tidskrifter. Även här ska låntagarens önskemål beaktas.

Biblioteket avgör vad man vill ta emot av skänkt material.

Biblioteket tar inte emot rent partipolitiskt material, utgivet av politiska partier.

Riktlinjer för magasinering

Filialerna ska i princip inte ha egna magasin. Böcker från filialerna som vi vill magasinera ska omlokaliseras och skickas till HB:s magasin.

Till magasin lokaliserar böcker som inte längre platsar i öppen hylla men som vi ändå vill ha kvar. Det kan vara böcker som är slitna men som fortfarande läses och efterfrågas eller böcker som lånas mycket sällan men som har ett bestående värde, t ex klassiker. Det kan också vara böcker som det finns ett lokalt intresse för.

Dubletter magasineras i viss mån, med tanke på Boken kommer (BK) och filialerna som plockar en del böcker från magasinet till sina låntagare. Vårt magasin fungerar till viss del som depå för filialer och BK.

Vi ska inte magasinera äldre upplagor av fackböcker som innehåller inaktuella uppgifter. Inte heller debattböcker som inte längre är aktuella. Vi ska inte heller spara underhållningslitteratur av mindre kända eller helt bortglömda författare.

Riktlinjer för gallring

Gallring är en viktig del av medieplanen och har lika stor betydelse som inköpen för att skapa ett attraktivt och aktivt bokbestånd.

Gallring ska ske regelbundet. Varje bibliotekarie ansvarar för några avdelningar var. En översyn bör ske minst en gång om året. Medieansvarig bistår med statistik och gallringsunderlag om så önskas.

Eftersom Vimmerby bibliotek är ett kommunbibliotek har vi inte samma krav på oss att bevara böcker som t ex ett länsbibliotek har.

Det vi saknar eller har gallrat bort, kan oftast fjärrlånas från Kalmar eller annat bibliotek.

Lokalsamlingen skall dock bevaras och bli så komplett som möjligt.

Filialerna har i sin tur inte samma krav som huvudbiblioteket att spara.

Gallringskriterier:

- Boken har ett föråldrat eller missvisande innehåll.
- Det finns en nyare upplaga, eller ett aktuellt alternativ.
- Boken är trivial och oattraktiv.
- En trasig eller sliten bok ska så gott som alltid gallras.
- Om boken inte har varit utlånad på länge eller har lågt utlåningstal ska den också gallras.

Till vår hjälp vid gallring finns Book-it statistik och gallringsunderlag som visar antal utlån och datum för senaste utlån. Vi ska vara uppmärksamma på när en ny upplaga kommer ut och gallra gamla upplagor. Sist men inte minst ska vi använda oss av den samlade yrkeskunskap och den erfarenhet vi har att bedöma och kategorisera litteratur.

Nulägesanalys och prioriteringar på våra avdelningar

Avdelning A: bok och biblioteksväsen

På avdelningen finns redan mycket referens- och tjänstematerial. Vi fortsätter att köpa in böcker med anknytning till vårt yrke. För allmänheten kan vi förstärka litteratur som rör uppsatser och vetenskapligt skrivande.

Avdelning B: allmänt och blandat

På avdelningen finns en stor andel äldre litteratur. Vi behöver gallra mer och förnygra beståndet.

Avdelning B1 där t ex Ufo, spådomskonst och astrologi ingår är populär och lånas mycket. Vi kan köpa till nyare litteratur där.

Avdelning C: religion

Avdelningen behöver förnygras. Vi måste gallra mer. Framförallt behöver avdelning C1, uppbyggelselitteratur, förnyas. Avdelning C2, religionshistoria, behöver kompletteras med böcker om andra religioner. Vi har mycket litteratur om Islam men behöver köpa in mer om övriga religioner. Det är bra om det finns något om så många främmande religioner som möjligt.

Avdelning D: filosofi och psykologi

Avdelning D1, barn- och ungdomspsykologi, har hög utnyttjandegrad. Det är viktigt att vi gallrar kontinuerligt. Särskilt bland psykologiböckerna. Vi måste gallra en del böcker även om de har mycket utlån, för att få en bättre balans mellan äldre och nyare böcker. Det är också viktigt att vi köper nyare och aktuella upplagor eller likvärdiga alternativ.

Avdelning E: uppfostran och undervisning

Avdelningen har högt cirkulationstal. Vi kan låta avdelningen växa ytterligare. På avdelning E1, pedagogisk psykologi, och avdelning E2, pedagogisk metodik, kan vi köpa fler titlar på efterfrågan. Mycket av det som efterfrågas är särskild kurslitteratur.

Det är också viktigt att vi köper in böcker som berör redan yrkesverksamma i förskolan och skolan. För att lyfta fram nya titlar så fortsätter vår barnbibliotekarie att bokprata om nyheter vid sina informationsträffar för lärare och förskollärare.

Avdelning F: språkvetenskap

Vi bör ha språklexikon på de språk som efterfrågas. De språk som efterfrågas mest bör finnas i flera exemplar. Vi har under 2014 tagit bort all referens bland lexikonen och gjort om dem till utlån. Det är ytterst sällan som låntagarna vill använda lexikonet på biblioteket. De vill låna hem det. Svenska språkkurser, lättare svensk grammatik och svenska stavningsregler behövs i större utsträckning till våra invandrare.

Språkkurserna har bytts ut från kassett till CD och beståndet har ökat med flera språk och fler nivåer för en del av språken. Fler språkkurser finns tillgängliga som E-böcker via vår katalog.

Avdelning G: litteraturvetenskap

G är en avdelning där vi har en stor andel äldre böcker och så måste det få vara.

Avdelningen nyttjas främst av vuxenstudierande. Ett bra komplement till avdelningen är databasen Alex som är ett författarlexikon. Den finns nu även tillgänglig som app för smarta telefoner och surfplattor.

Vi får en hel del akademisk litteratur till avdelningen genom statens kulturråd. Vi behöver köpa till enklare populärvetenskapliga böcker då det är viktigt med bredd i beståndet.

Avdelning I: konst, musik, teater och film

Avdelningens cirkulationstal har ökat. Vi tror att avdelningens nya placering har påverkat utlåningssiffrorna. Det är viktigt att vi använder oss av de nya möjligheterna att skylta.

Vi har fortfarande en del gammalt på avdelningen och bör satsa på en genomtänkt och försiktig gallring.

Avdelning Ih, konsthantverk, lånas mycket. Det är viktigt att köpa nytt inom den avdelningen för att bibehålla intresset. Ihk, dräkthistoria, efterfrågas också med jämna mellanrum. Där kan vi behöva komplettera.

Avdelning J: arkeologi

J är en liten avdelning med liten efterfrågan. En större andel äldre böcker finns. Avdelningens karaktär gör dock att man kan acceptera ett äldre bestånd. Någon större gallring är inte nödvändig.

Det kan finnas en okunskap hos allmänheten om vad avdelningen innehåller. Vi kan satsa på att skylta mer. Då ämnet är så smalt kan vi nog inte förvänta oss någon större ökning av utlånen.

Avdelning K: historia

En större gallring behövs för att ge avdelningen mer luft och låta de nya böckerna bli mer framträdande.

Avdelning K.54, andra världskriget, har högst utlåningssiffror. Böcker om andra världskriget efterfrågas ofta av grundskolorna.

Höga utlåningssiffror har också Kc.4 och Kc.5, böcker om svensk historia. Vi kan fortsätta att komplettera de avdelningarna.

Nutidshistoria efterfrågas en del, t ex Vietnamkriget, inbördeskriget i Rwanda, Israel – Palestina konflikten och Balkankriget, för att nämna några händelser. Där bör vi komplettera vårt bestånd.

Avdelning Lz: särskilda personer

Vi köper mycket till avdelningen Lz. Det finns ett stort intresse för biografier. Avdelningen kan inte tillåtas växa hur mycket som helst. En kontinuerlig gallring och magasinering behövs då de dagsaktuella biografierna ofta är efterfrågade under en kort period.

Fortsatt gallring på avdelningen bör dock ske med förnuft. Böcker som vi tror har ett bestående värde men som inte lånats på länge ska magasineras.

Avdelning M: etnografi, socialantropologi och etnologi

M upplevs som en anonym avdelning. Den är dåligt placerad med svårigheter att skylta.

Allmänheten vet inte riktigt vad som finns på avdelningen. Den behöver exponeras mer.

Avdelning Mz, folktrö och folkseder, lånas mest. Vi kan köpa mer böcker om högtider och fester. Böcker om t ex julen efterfrågas mycket. När vi köper kan vi gärna köpa mer än ett exemplar. Även böcker om andra kulturer efterfrågas, t ex Nordamerikas indianer. Där kan vi göra kompletteringar.

Avdelning N: geografi

N är en ganska omfattande avdelning eftersom vi anser att det bör finnas åtminstone något om de flesta länder.

Högst utlåningssiffror har böcker om Sverige och populära resmål som England, Frankrike, Italien, Spanien och Thailand.

Trots att våra reseguider lånas mycket har avdelningen ett lågt cirkulationstal. Vi måste gallra gamla böcker och hålla hyllan aktuell. Vi bör byta ut reseguiderna med 2-3 års mellanrum. Studerande efterfrågar ofta fakta om olika länder. Vi fortsätter att köpa Länder i fickformat. På databasen Landguiden kan man också få tag i aktuella fakta om ett land.

Avdelning O: samhälls och rättsvetenskap

Utlånen på avdelning O har ökat.

Vi måste fortsatt se över vad vi verkligen behöver köpa in i bokväg. Mycket om juridiska, arbetsrättsliga och andra sociala frågor finns på nätet. Se t ex olika myndigheters hemsidor och kommundatabaser.

Om vi bestämmer oss för att köpa böcker ska vi också ta aktiv ställning till om boken verkligen behöver finnas som referensexemplar. Även en del böcker som redan finns som referens kan omplaceras och ställas på öppen hylla. En sådan ändring gjordes i samband med ombyggnationen 2007 och vi fortsätter att prioritera placering på öppen hylla framför referens. Vi tror att en del litteratur utnyttjas bättre nu.

Vi fortsätter att köpa viss kurslitteratur på efterfrågan.

Avdelning P: teknik, industri och kommunikation

P är en stor avdelning med en hel del gamla böcker. Flera av böckerna är av den karaktären att de inte behöver vara nya för att vara användbara och intressanta. Gamla och fula exemplar måste dock gallras.

Avdelning Pp byggnadsteknik/byggnadsproduktion efterfrågas mest. Vi fortsätter köpa in gördet-själv böcker där.

Avdelning Pra landsvägsfordon och landsvägstrafik behöver uppdateras.

Körkortsböcker på våra invandrarspråk efterfrågas mycket. Det är viktigt att vi håller dem så uppdaterade som möjligt.

Avdelning Pu, datorer och databehandling, är en stor avdelning som har minskat något i utlåning. Den behöver inte växa mer. Vi kan vara restriktiva med att köpa in avancerade databöcker då det i princip inte efterfrågas alls. På avdelning Pu är det viktigt med en kontinuerlig gallring då viss litteratur snabbt blir inaktuell.

Avdelning Pu i magasinet har genomgått en grundlig gallring. Vi måste fortsättningsvis vara mer restriktiva med vad vi magasinerar på Pu. Är boken inaktuell ska den istället gallras.

Avdelning Q: ekonomi och näringsväsen

Utlåningssiffrorna på avdelning Q har minskat något under 2013. För att få upp intresset för avdelningen bör vi kontinuerligt gallra det som är gammalt och köpa in nytt. Vi kan köpa in mer om särskilda hund- och kattraser. Även ta i beaktande önskemål om särskilda matlagnings och trädgårdsböcker.

Vi får fortfarande förfrågningar på avdelning Qcc, kläder och sömnad. Särskilt stickning och virkning efterfrågas. Vi fortsätter köpa in nya böcker inom det området. Det är fortsatt viktigt att gallra bort gammalt och inaktuellt.

Avdelning Q är en tacksam avdelning att skylta på. Böcker på den avdelningen har ofta tilltalande omslag och illustrationer. Det bör vi utnyttja.

Avdelning R: idrott, lek och spel

Avdelningen har gallrats och har en ganska god balans mellan äldre och nyare böcker.

Avdelning Ra, gymnastik och avdelning Rbe, idrott och sport är avdelningar som borde kunna locka fler låntagare. Vi kan köpa mer där och skylta bättre.

Rbe, djursport, lånas relativt frekvent trots dålig placering. Vi bör tänka på att lyfta fram avdelningen bättre för att eventuellt kunna öka utlånen ytterligare.

Avdelning S: militärväsen

S är en liten avdelning med liten efterfrågan. Vi köper när det kommer ut något som verkar vara av allmänintresse. Det finns ingen anledning att ändra på det i dagsläget.

Avdelning T: matematik

T är också en liten avdelning. Störst efterfrågan har Ta som är allmän matematik. Vi har gallrat bort en hel del böcker som var inaktuella för vuxenutbildningen. Vi bör se till att köpa in böcker till de nya aktuella kurserna. Vi bör fortsätta gallra kontinuerligt för att hålla avdelningen aktuell.

Avdelning U: naturvetenskap

Avdelning Ua, astronomi och Uf, botanik har gallrats och bör förnyas.

Avdelning Ugh, kräldjur, är alldeles för lite representerad. Vi måste köpa mer där.

Utlåningen av Ugg, fågelböcker, har ökat. Vi bör satsa på nya böcker om fåglar och fågelskådning.

Hylla Uh, miljöfrågor och naturskydd måste lyftas fram och hållas aktuell.

Avdelning V: medicin

VI, psykiatri lånas och efterfrågas mest. Därefter Ve, allmän medicin och Vm, terapimetoder. Det är viktigt att vi håller de hyllorna aktuella.

Många studerande använder sig av V-hyllan. De flesta böckerna riktar sig dock mot allmänheten som också lånar mycket.

Vi har märkt en större efterfrågan på böcker om åldrandet och åldrandets medicin, som vänder sig mot allmänheten. Det bör vi ta fasta på och köpa fler titlar inom det området.

Viss kurslitteratur köpes på efterfrågan från både studerande och lärare. Där bör vi fortsätta att anpassa oss efter efterfrågan på särskilda titlar.

För tillfället har V hyllan vuxit lite för mycket och behöver en grundlig gallring.

Avdelning X: musikalier

En större andel äldre böcker fanns tidigare på avdelningen. En försiktig gallring bör göras bättre balans mellan gammalt och nytt. En del äldre böcker har fortfarande ett stort värde och bör få stå kvar.

Hitsböckerna, som utkommer årligen, lånas mycket och vi bör fortsätta köpa dem. Även notböcker av särskilda kända artister.

En satsning på nybörjarböcker för att lära sig spela gitarr, piano, blockflöjt m.m har redan påbörjats.

Avdelningarna Hc.02/ Hce.02: dramatik

Hc.03/ Hce.03: lyrik

Hc/ Hce, (s): skönlitteratur

Hci: serier

Dramatik och lyrik har en blygsam utlåning. Vi får en hel del lyrik med KUR-sändningarna från Statens kulturråd. En del är ganska smalt. Avdelningen behöver en genomgång av vad som verkligen läses. Genom att gallra kan vi lyfta fram den lyrik som finns kvar.

När det gäller skönlitteratur så lånas deckare mycket. Det är ofta många reservationer på nya populära deckare. Det är svårt att gallra på avdelningen då även gamla böcker lånas mycket. Trasiga och slitna exemplar måste dock gallras bort.

Vi köper ljudböcker framförallt i Mp3 format, och på CD endast om det är det enda format som erbjuds.

Det är viktigt att hålla efter snurrorna med ljudböcker. Det är ofta trångt och svårt att sätta upp där. Ljudböckerna lånas mycket och det känns svårt att gallra. Vi kan omplacera till filialerna. Då får de ett eget litet bestånd och vi får bättre utrymme på HB. En del kan också sättas ner i magasinet.

Vi bör köpa in fantasy så att serierna blir kompletta. Det finns också önskemål om fantasy på engelska.

Gallring bör ske med förnuft. Vi kan magasinera en del skönlitteratur med tanke på att Boken kommer och filialerna ska kunna plocka till sina låntagare där.

Vi måste ha det luftigare i hyllorna och möjlighet att exponera. Trasiga och smutsiga böcker ska gallras.

Det ska finnas ett varierat bestånd på skönlitteraturavdelningen. Bredd och mångfald är viktigt. Vi fortsätter att till viss del köpa på förslag från låntagarna. Nya efterfrågade böcker köper vi i flera exemplar. Vid fler än fem reservationer lägger Book-it själv in en kortare reservationslånetid. Det är viktigt att böckerna är i cirkulation.

Smalare litteratur kommer ofta som KUR-böcker från Statens kulturråd. Vi kan avvakta med inköp av böcker som vi misstänker kan komma som KUR. Blir någon av våra KUR- bevakade böcker efterfrågad så köper vi in den.

Serierna har fått en ny hylla. Det nya serieträget ger större möjlighet till exponering och låntagaren kan också bläddra bland böckerna.

Eftersom vi får en hel del serier i KUR-sändningarna så är det viktigt att serierna ses över med jämna mellanrum. Då ska vi plocka bort det som inte lånas och det som ser trasigt och slitet ut. Det är viktigt att träget inte blir för fullt, då försvinner möjligheten att bläddra.

Avdelning Utländska språk

Vi köper mest böcker på engelska, men ska även försöka hålla ett någorlunda aktuellt bestånd på de övriga skolspråken, dit även spanskan numera räknas.

När det gäller böcker på engelska har det blivit en viss slagsida åt engelska deckare. Det är viktigt att vi även köper in skönlitteratur av annan genre.

Vi försöker anpassa invandrarspråkens bestånd till efterfrågan både genom inköp och också depositioner från främst länsbiblioteket i Kalmar. Vi gör även beställningar från Internationella biblioteket. Ett önskemål finns från IB att individanpassa beställningarna mer istället för att göra rutinmässiga depositionsbeställningar.

Vi ska försöka få mer information från SFI om vilka språkgrupper som finns just nu, för att bättre kunna tillgodose nya invandrargrupperns behov.

Avdelning video och DVD

Utlåningen av video och DVD har ökat efter att under flera år legat ganska lågt. Det kan finnas flera orsaker till det. Vi har sänkt kostnaden från 25 kr till 20 kr, vi har också förlängt utlåningstiden från 3 dagar till en vecka. Under ombyggnationen införskaffades en ny bättre hylla som vi kunde ge en mer central placering.

Vi kan dock beställa hem mer affischer för att skylta och visa att här kan man hyra film.

Filmerna bör vara kvalitetsfilmer av olika slag med bredd och variation. Vi vill vara ett komplement till kommersiella videouthyrare.

Fjärrlån

Medier som biblioteket inte har kan fjärrlånas från andra bibliotek. Detta gäller i första hand tryckta medier. Varje fjärrlånebeställning ska ses som ett inköpsförslag. Inköp ska alltid övervägas om boken finns på marknaden. 2010 infördes en gemensam pott i länet för inköp av smalare litteratur, såsom kurslitteratur på engelska. Kommunbiblioteken gör själva inköpen till sitt eget bibliotek. Boken finns sedan tillgänglig för fjärrlån från övriga kommun- och länsbibliotek i regionen. Vi kan köpa mer från mediepotten, inköpen har hittills varit sparsamma. Böcker på andra språk kan med fördel köpas från den potten.

Ett fjärrlåneavtal finns för biblioteken i sydostregionen. Avtalet avser en generösare fjärrlånepolicy och ett gemensamt transportsystem. Filmer får dock aldrig fjärrlånas på grund av uthyrningsrätten som tillhör det bibliotek som köpt in filmen.

Som det ser ut idag fungerar fjärrlånebeställningar och transporter på ett bra sätt.

Annika Brantemo

Inköps- och medieansvarig

2014-11-19

Bil 4. Handlingsplan för tillgänglighet till biblioteksservice för personer med funktionsnedsättning

Tillgänglighet lokaler huvudbiblioteket

Bibliotekslokalernas fysiska tillgänglighet uppfyller de krav som gäller för närvarande. Handikapparkering finns i anslutning till huvudentrén, som ligger i marknivå. Dörröppnare finns och ledstråk fram till utlåningsdisken. Hiss till övervåningen finns och trappan upp till tidskriftsavdelningen / lokalsamlingen har kontrastmarkering med stora vita cirklar på de nedersta och översta trappstegen för att underlätta för synskadade. Även på glasdörrar och fönster vid entrén finns kontrastmarkeringar. Viktigt är att underhålla märkningen, speciellt de i trappan, som relativt snabbt slits ner och blir otydliga. Våra utlåningsdiskar och diskarna vid självservicen är höj- och sänkbara. Hörslinga finns vid informationsdisken samt i sagorummet, ungdomsrummet och på tidskriftsavdelningen.

Tillgänglighet filialer

På filialerna i Storebro och Södra Vi tas tillgänglighetsfrågor upp vid de regelbundet återkommande skydds ronderna. Nya höj- och sänkbara diskar inköptes 2014 för att bättre tillgodose mötet med låntagarna. Båda lokalerna ligger i markplan och entrédörrarna är försedda med dörröppnare, trösklar saknas. Filialerna har tillgång till anpassade medier via huvudbiblioteket.

Tillgänglighet på bibliotekets hemsida

Texten på hemsidan går att förstora och det går att få den uppläst med talsyntes (talande webb). Bibliotekslokalernas tillgänglighet framgår av webbsidan.

Verksamhet och utbud som finns på biblioteket

Biblioteket har ett utbud av böcker med stor stil, lättlästa böcker och talböcker på Daisy. Vi har stor utlåning av Daisyskivor men har sedan några år tillbaka inte längre möjlighet att låna talböcker från Myndigheten för tillgängliga medier MTM. Vi kan i stället tillgängliggöra talböcker genom att själva kopiera efterfrågade titlar som mp 3-filer till skivor eller minneskort. Både att bränna och att överföra till kort innebär kostnader för material och inte minst tid. Ett annat problem med minneskortet är att användaren måste ha egen dator eller någon form av

minneskortsläsare. Endast de allra nyaste Daisyspelarna, som finns till utlån på biblioteket, har minneskortsläsare.

MTM erbjuder möjligheten att ta del av deras stora utbud av talbokstitlar via tjänsten Egen nedladdning. Det innebär att låntagare med någon form av läshinder, till exempel synskada, rörelsenedsättning, utvecklingsstörning eller dyslexi själva kan ladda ner talböcker.

För att få tillgång till tjänsten krävs att låntagaren har tillgång till dator och bokar ett möte med bibliotekspersonal, som går igenom de regler som gäller, bland annat i fråga om upphovsrätt och sedan registrerar personen hos MTM.

För att få behörighet att registrera har tre ur personalen fått speciell utbildning.

Ett 10-tal Daisyspelare finns till utlån. Talbokslåntagare som är låneberättigade på grund av synskada, det vill säga har tillräckligt stor synnedsättning, kan få låna spelare på Syncentralen i Västervik.

Men alla de som "ännu inte" ser så dåligt, eller har ett annat handikapp som t.ex. reumatism, allergi, afasi, psykisk funktionsnedsättning eller utvecklingsstörning har inte den möjligheten utan önskar ofta låna spelare på biblioteket. Spelarna förslits, går ofta sönder och är dyra att reparera. Många av de spelare vi har är gamla och behöver förnyas, vilket vi också satsat på den senaste tiden, då vi köpt in fem nya spelare av modell Victor Stratus 4H och en portabel Blaze 4H.

Sedan 2013, då en sänkning med 10.000:- genomfördes, förfogar Socialbibliotekarien över ett medieanslag på 40.000 kronor, för att täcka kostnader för inköp av Stor stil, Lättläst för vuxna, Daisyskivor producerade av andra än MTM och som därmed inte går att kopiera samt all den utrustning, som behövs för att rent praktiskt kunna kopiera talböcker och föra över till skiva och minneskort. Detta anslag ska även täcka inköp av Daisyspelare och minneskortsläsare. Som exempel kan nämnas att storstilböcker kostar 400 – 500 kronor per styck och en spelare från 3.000:- och upp till 7.000:-

Vi har under flera år haft tillgång till medel från Regionbiblioteket, via den s.k. talbokspotten, som bekostat en del av inköpen av Daisyskivorna. Detta bidrag har dock minskat under senare år och försvunnit helt från och med 2015. Det betyder att primärkommunen måste ta eget ansvar för medel till inköpen.

Vår ***Boken kommer-verksamhet*** är väl utbyggd och efterfrågan är tämligen konstant, trots att vi inte gör någon egentlig reklam för verksamheten. Denna service riktar sig till dem, som har svårigheter att besöka huvudbibliotek eller filialer på grund av handikapp av olika slag. I dagsläget har vi ca 80 låntagare bosatta i hela kommunen, både i egna bostäder och i vård- och omsorgsboende. Alla låntagare får besök av bibliotekspersonal en gång per månad.

Till personer som bor i demensboende, i vård- och omsorgsboende samt till Hälsocentralens väntrum levererar biblioteket regelbundet boklådor efter ett uppgjort schema, som revideras minst en gång per år. Vi serverar även omsorgspersonal som efterfrågar boklådor med anpassat innehåll.

Samarbete med kommunala förvaltningar och tjänstemän samt handikapporganisationer

Sedan 2013 finns Socialbibliotekarien med i nätverket Seniorskraft. Där ingår representanter från Omsorgsnämnden, pensionärsföreningar, Röda Korset, olika samfund samt Kultur- och fritidsnämnden. Vi arbetar med att anordna mässor och andra arrangemang för att stimulera samvaro, glädje och gemenskap för seniorer. Senast i november 2014 ordnades en mycket välbesökt mässa på Fabriken i Vimmerby, där olika företag och föreningar mötte upp för att stimulera äldres möjligheter till ett friskt och aktivt åldrande. Under våren 2015 planeras en seniordag i Frödinge hembygdsgård.

Biblioteket har ett väl utvecklat samarbete med lokalavdelningen av SRF. Personal från biblioteket deltar i utbildningsdagar och träffar som anordnas av SRF lokalt och regionalt. Vi saknar dock det mycket intensiva och arbetsbesparande samarbetet med syn- och hörselinstruktören, som tidigare fanns anställd i kommunen.

Under 2014 genomförde omsorgsförvaltningen kurstillfällen för frivilliga som engagerat sig som läsombud inom omsorgen. Vid två av kursdagarna besöktes biblioteket för biblioteksvisningar och bokprat. En målsättning är att läsombuden ska komma till biblioteket för bokinformation minst en gång per år.

Under 2015 planerar vi att ta kontakt med personal inom omsorgen som ansvarar för gruppboheter och daglig verksamhet och tillsammans med dem komma fram till aktiviteter där vi kan samarbeta.

Mia Sevefalk
Socialbibliotekarie
2015-03-24

Bil 5. Remissvar biblioteksplan 2015 – 2018

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden ställer sig bakom förslaget till reviderad biblioteksplan 2015 – 2018. (BUN §54)

Socialnämnden

Socialnämnden avstår från att svara på remissen.

När tiden för remissvar gick ut den 30 april 2015 hade ingen annan remissinstans svarat.

Tillgänglighetsrådet

Ur tillgänglighetssynpunkt är det önskvärt med ökade öppettider vid biblioteksfilialerna.

Det bör finnas datorplatser som är tillgänglighetsanpassade med exempelvis höj- och sänkbara skrivbord.

(§11)